

29. jun - 27. jul 2023. godine

TRI SLOBODE POD LUPOM

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji, 29. jun - 27. jul 2023. godine

Sloboda okupljanja

Poziv na informativne razgovore zbog performansa na protestu

Članovi Građanskog pokreta "Bravo" iz Novog Sada izjavili su 10. jula da njihove članove policijski službenici pozivaju na informativne razgovore nakon učešća na protestu "Novi Sad protiv nasilja – SVE MORA DA STANE", održanog 7. jula.

Kako kažu, aktiviste pozivaju zbog performansa koji su organizovali, odnosno korišćenja dimne zastave. Kako kažu, oni su koristili samo bezopasne patrone koje ispuštaju dim u raznim bojama – bez detonacija i otvorenog plamena. Aktivisti se uredno odazivaju pozivima na informativne razgovore, iako su uglavnom neosnovani.

Ovo je samo jedan od oblika zastrašivanja, proganjanja i institucionalnog nasilja koje vlast primenjuje nad učesnicima protesta koji traje više od dva meseca, svakog vikenda.

Pokušali da spreče panel protiv govora mržnje u Kruševcu

Grupa od oko 50 muškaraca pokušala je da spreči održavanje panela protiv govora mržnje i homofobije u nedelju u Kruševcu, u Alternativnom kulturnom centru "Gnezdo". Tom prilikom napadnut je i jedan LGBT aktivista.

Kako kažu, grupa ljudi se okupila ispred prostora i pevala pogrdne pesme još pre početka događaja, a prisutni policajci nisu reagovali, a da su se okupljeni razišli tek kada su organizatori, preko načelnika policije, uspeli da dovedu pojačanje.

Napadi desničarskih organizacija na aktiviste nisu novina, kako u velikim gradovima, tako i u manjim. Samo su prostorije Prajd info centra u Beogradu napadnute 18 puta, a samo dva slučaja napada su rešena.

Sloboda izražavanja

Novinari držani iza zaključanih vrata da ne priđu zvaničnicima

Predstavnici vlasti na konferencijama za medije i događajima često izbegavaju odgovore na pitanja novinara nezavisnih medija, ili im prosto ne dozvoljavaju da ih postave. Ipak, 27. jula su otišli korak dalje, tako što su novinare N1 i Nove držali iza zaključanih vrata kako ne bi fizički prišli premijerki i ministrima.

Ograničavanje pristupa novinara premijerki i drugim zvaničnicima je čist primer kršenja Ustavom zagarantovanih prava – prava na slobodu mišljenja i izražavanja.

Student Pavle Cicvarić targetiran zbog govora na protestu

Porodica studenta Fakulteta političkih nauka Pavla Cicvarića, koji je govorio na jednom od skupa "Srbija protiv nasilja" targetirana je 29. juna 2023. na sednici Skupštine Srbije od strane ministra državne uprave i lokalne samouprave Aleksandra Marinovića.

On je javno iznosio lične podatke o porodici ovog studenta, pokazujući i fotografiju njegovog oca, ocenjujući njihovo imovno stanje i namere govorenja na protestu, što toga dana uopšte nije bila tema zasedanja Skupštine.

Pavle Cicvarić smatra da ovakve stvari ne bi smele da se dešavaju, naročito ne u parlamentu, ali da je to nešto što je, nažalost, očekivano. On je dobio veliku podršku javnosti nakon targetiranja kome je izložen, naročito kolega studenata, koji su stali u njegovu odbranu.

Ovakav vid zastrašivanja učesnika i govornika na protestima "Srbija protiv nasilja" uobičajen je za članove Srpske napredne stranke, koji na ovakav način pokušavaju da "uguše" proteste.

Novi spot koji targetira novinare nezavisnih medija

Na Instagram nalogu člana glavnog odbora Srpske napredne stranke i direktora saobraćajnog preduzeća "Lasta", Vladana Sekulića, objavljen je novi video spot pod nazivom "Stop stranoj propagandi" u kojem se targetiraju novinari i voditelji N1, Nove S i novina Nova. U videu se poziva i na "delovanje", kako bi se stalo na put "zlu".

Autor videa je nepoznat, a direktor "Laste" ga je, nakon pisanja N1, skinuo sa svoj naloga.

Pored njega, spot su delili još neki funkcioneri Srpske napredne stranke (SNS), među kojima je i član predsedništva Vladimir Đukanović.

I na ovaj način nastavlja se targetiranje članova redakcija nezavisnih medija, kao i ostalih ljudi koji se bilo na koji način suprostavljaju vladajućoj strukturi.

"Dostojni Srbije" okupili se i ispred Danas-a

Grupacija „Dostojni Srbije“ blokirala je 4. jula 2023. godine saobraćaj u Ulici Alekse Nenadovića, gde se nalazi redakcija lista Danas. Postavili su kamion sa ozvučenjem, puštali pesme i razvili zastave. Kako kažu, razlog za ometanje rada je odbijanje Danas-a da piše o aktivnostima ove grupe.

Ovo nije prvi put da su ometali rad redakcija koje su deo United media, pre toga su se okupljali i ispred N1 i Nove.

Novinar Milovan Brkić osuđen na 14 meseci zatvora

Zbog krivičnog dela pozivanje na nasilnu promenu ustavnog uređenja, novinar Milovan Brkić osuđen je u Višem sudu u Beogradu na 14 meseci zatvora. On se tereti da je tokom protesta "Srbija protiv nasilja" pozvao da se silom promeni ustavno uređenje Srbije, svrgnu najviši državni organi i njihovi predstavnici, odnosno Narodna skupština i predsednik Srbije Aleksandar Vučić.

Prema rečima predsednika Nezavisnog udruženja novinara Srbije (NUNS) Željka Bodrožića, hapšenje i suđenje Brkiću organizovano je da bi se „zasenile“ neke druge stvari, jer Brkićev medij "Tabloid" nema domet koji bi mogao ikako da ugrozi vlast.

Pritisci na novinare svakako su "redovno" sredstvo kojim se trenutna vlast služi kako bi kreirala "stvarnost" po svojoj želji.

Poslaniku Lazoviću prećeno smrću

Anonimne pretnje preko društvenih mreža postaju svakodnevnica u Srbiji. Tako je poslaniku pokreta Ne davimo Beograd Radimiru Lazoviću 17. jula 2023. stigla pretnja preko društvene mreže Fejsbuk da će biti ubijen kao političar Oliver Ivanović. Kako kaže, ovo nije prvi put da se njemu ili njegovim kolegama preti zbog iznošenja svojih stavova na zasedanjima Skupštine ili u javnosti.

Zabrinjavajuće je da je preteći diskurs u Skupštini i uopšte u komunikaciji predstavnika vlasti sa opozicijom postao "normalan" i da se na njega više gotovo i ne reaguje. U istoriji Srbije je bilo primera kada se pretnje nisu završavale na rečima, tako da bi nadležni trebalo da bi nadležni morali da preuzmu nešto kako bi odgovorni snosili posledice za reči koje izgovaraju ili napišu.

Nestao predmet slučaja ugrožavanja bezbednosti novinara

PU Višem sudu u Vranju nestao je predmet po kome je Dejan Nikolić Kantar osuđen na 18 meseci zatvora za ugrožavanje bezbednosti novinara OK radija. Podneta je krivična prijava protiv NN lica krivičnog dela "ometanje pravde".

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM) zatražila je od nadležnih organa da utvrde kako su nestali spisi predmeta iz Osnovnog suda u Vranju i da odgovorni za to snose posledice.

S obzirom na to da Nikoliću ističe 14 meseci pritvora, u pitanju je verovatno pokušaj opstrukcije, kako bi se odložila odluka Višeg suda, tj. kako bi Nikolić izašao na slobodu. Suđenje Nikoliću u Osnovnom sudu sve vreme je opstruisano na različite načine, tako da je ovo još jedan od koraka kojim pokušava da stane na put pravdi i odgovara za počinjeno delo.

MONITORING

Vlasnik televizije Pink o spotu protiv Olivera Ivanovića, emitovanog pre njegovog ubistva

Praksa emitovanja spotova koji targetiraju političke neistomišljenike nije nova, a jedan od najekstremnijih primera svakako je spot o lideru Građanske inicijative "Sloboda, demokratija, pravda" Oliveru Ivanoviću, koji je emitovan na Pink televiziji neposredno pre njegovog ubistva. Prema rečima vlasnika televizije Pink Željka Mitrovića, to je bio jedan od hiljadu političkih kontra spotova. U tom spotu on je prikazan kao plaćenik Prištine i izdajnik srpskog naroda, a nedugo zatim je ubijen.

Targetiranje mnogih učesnika protesta "Srbija protiv nasilja" u poslednje vreme ne može da ne bude zabrinjavajuća uzimajući u obzir da se svakom od njih često pripisuje izdajništvo i podrška stranih neprijatelja.

Trend rasta napada na novinare se nastavlja

Baza podataka Udruženja novinara Srbije (UNS) zabeležila je 67 slučajeva ugrožavanja novinara u prvih šest meseci ove godine, što je za jedan slučaj više nego u istom periodu prošle godine, objavljeno je 25. jula 2023. godine.

Zabeleženi su svi oblici ugrožavanja, a najčešći su pritisci, kao i pretnje, kojih je manje nego prošle godine, ali su intenzivnije, i često više puta dolaze od iste osobe ili grupe. Upravo to ukazuje na problem nekažnjavanja onih koji ugrožavaju bezbednost i rad novinara i koji imaju slobodu da to rade kad i nakoji način žele.

Mišljenja iznesena u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno mišljenja Fondacije Kuća ljudskih prava.

Opinions expressed in this publication do not necessarily represent those of the Human Rights House Foundation.